

Handläggare
Carina Cronwall
Telefon: 0850822310

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2020-03-12

Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Regeringen lät tillsätta Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen i juni 2016. Slutbetänkandet *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen* (SOU 2019:59) är nu ute på remiss. Delegationen har genomfört ett omfattande kartläggningsarbete rörande felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och föreslår en lång rad åtgärder. Förvaltningen är positiv till främst åtgärderna som riktar sig till fusk med utbetalningar till företag inom välfärden och förslag som syftar till ett ökat informationsutbyte mellan kommunerna och utbetalande myndigheter. Vidare framhåller förvaltningen att staden bör beakta de delar i betänkandet som berör digitaliserade ansökningssystem och AI vid en utveckling av digitaliserad och automatiserad handläggning av ekonomiskt bistånd.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom avdelningen för social omsorg. Ärendet tas upp i lokal samverkansgrupp den 25 februari 2020 och i rådet för funktionshinderfrågor den 5 mars 2020.

Ärendet

Regeringen lät tillsätta Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen i juni 2016. Delegationen har haft i uppdrag att motverka överutnyttjande av och felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och andra närliggande skattefinansierade eller skattesubventionerade system. *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen* (SOU 2019:59) är delegationens slutbetänkande som nu är ute på remiss.

Delegationen har genomfört ett omfattande kartläggningsarbete rörande felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Delegationen

har genomfört en attitydundersökning av befolkningens inställning till bidragsfusk. Den generella uppfattningen är att fusk är omoraliskt och något som påverkar välfärden negativt. Men det finns skillnader i attityd hos olika grupper i befolkningen och förtroendet för välfärdsmyndigheterna är lågt.

En viktig del av delegationens uppdrag har varit att ta fram kunskap om omfattningen av och orsakerna till de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen. Resultaten från studierna visar att de felaktiga utbetalningarna totalt uppskattas till cirka 5,5 procent av de totala utgifterna exklusive ålderspensionssystemet. Detta motsvarar 18 miljarder kronor årligen. Osäkerhetsintervallet uppgår till 3,5–8 procent, eller 11–27 miljarder kronor.

Delegationen konstaterar att den största orsaken till felaktiga utbetalningar är felaktiga uppgifter i ansökan och ej anmälda ändrade förhållanden. Detta orsakar drygt tre fjärdedelar av de felaktiga utbetalningarna i de enskilda ersättningssystem som studerats. Den stora potentialen för att minska felaktiga utbetalningar ligger därför i att säkerställa att uppgifterna som ligger till grund för beslut och utbetalningar är korrekta.

Betänkandet visar på ett läge där de utbetalande myndigheterna (Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Migrationsverket och Pensionsmyndigheten) har en splittrad styrning och uppföljning samt och avsaknad av helhetsbild avseende felaktiga utbetalningar. Man konstaterar också att det finns en stor utnyttjad potential i digitalisering och AI för att minska felaktiga utbetalningar men att digitala tjänster utvecklas med begränsat fokus på korrekta uppgifter och utan systematisk kunskap om korrekta utbetalningar.

Mot bakgrund av resultaten från kartläggningarna föreslår delegationen en rad åtgärder som syftar till att säkerställa korrekta utbetalningar både på kort och på lång sikt. Förslagen riktar in sig på områden där kartläggningarna visat att problemen är störst. Styrningen och uppföljningar av arbetet med felaktiga utbetalningar måste samordnas och tydliggöras. Ett råd för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen bildas.

Omfattningen av och orsakerna till felaktiga utbetalningar behöver kontinuerligt följas upp. Delegationen föreslår åtgärder som syftar till ett bättre utnyttjande av potentialen i digitalisering och AI. Felaktiga utbetalningar och överutnyttjande ska förhindras bland annat genom att ytterligare en utredning tillsätts för att identifiera myndigheternas, arbetslöshetskassornas och kommunernas behov av informationsutbyte och vid behov föreslå hur detta ska förändras.

Försäkringskassan får ett utvidgat rättsligt stöd att elektroniskt inhämta uppgifter från arbetsgivardeklarationerna för fler system. Frågan om ett administrativt sanktionssystem vid sidan av bidragsbrottslagen ska utredas på nytt.

Bolagsverket, Inspektionen för vård och omsorg, Skatteverket och de fem utbetalande myndigheterna får i uppdrag att redogöra för vilka förutsättningar som behöver förbättras för att tidigt och systematisk upptäcka oseriösa och kriminella aktörer som verkar inom välfärdssystemen. De omfattningsstudier som gjorts visar att omfattningen av felaktiga utbetalningar och andelen misstänkt avsiktliga fel är hög i ersättningssystem med utbetalningar till företag och andra välfärdsaktörer.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Förvaltningen anser att betänkandet innehåller många välgrundade åtgärder som skulle minska risken för felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Särskilt intressant är åtgärderna som riktar sig till fusk med utbetalningar till företag inom välfärden och förslag som syftar till ett ökat informationsutbyte mellan kommunerna och utbetalande myndigheter. Vidare framhåller förvaltningen att staden bör beakta de delar i betänkandet som berör digitaliserade ansökningssystem och AI vid en utveckling av digitaliserad och automatiserad handläggning av ekonomiskt bistånd.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör

Toni Mellblom
avdelningschef

Bilagor

Remissunderlaget finns publicerat på Meetings.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2020-02-24
Toni Mellblom, avdelningschef	2020-02-24